

Vakıf Yükseköğretim Kurumlarımızın Değerli Temsilcileri,

Çalıştayımıza ve Yükseköğretim Kurulumuza hepiniz hoş geldiniz.

Vakıf Yükseköğretim Kurumları bizim yükselen değerlerimizdir. Yeniliklere hızlı uyum sağlama kabiliyetleriyle ön plana çıkmışlar; öğrencilerimize farklı programlarıyla alternatif sunmuşlar, uluslararası ilişkiler, yabancı uyruklu öğretim üyelerinin istihdamı, ülkemizin tanıtımı gibi konularda da önemli roller üstlenmişlerdir.

1996 yılı öncesinde sadece 3 vakıf yükseköğretim kurumu varken 2000’li yıllarda hızla artarak bu sayı 77’ye ulaşmıştır. Devlet yükseköğretim kurumlarından farklılıkları da bu dönemde ortaya çıkmış, çeşitli mevzuat düzenlemelerine ihtiyaç duyulmuştur. Özellikle Olağan Denetleme Raporlarında ön plana çıkan hususlar hem Vakıf yükseköğretim kurumlarının değerlendirilmesi noktasında farklı ihtiyaçları ortaya koymuş hem de mevcut mevzuatın geliştirilmesine kaynak teşkil etmiştir. Şeffaflık ilkesiyle akademik, idari ve mali verileri paylaştığımız vakıf yükseköğretim kurumları raporlarıyla da tespitlerimizi saha ile paylaşmamız her açıdan gelişmeye ve ekosistemleri içinde yükseköğretim kurumlarımızın kendilerini değerlendirmelerine ışık tutmuştur. İlgili kurumlar açısından çeşitli başlıklarda farkındalığı arttırmak, iyileştirme alanlarını ortaya koymak ve yükseköğretime yönelik politikaların geliştirilmesi ile mevzuat düzenlemeleri için de raporlar veri sağlamaktadır.

Vakıf yükseköğretim kurumlarımızın değerli temsilcileri,

Yükseköğretim kurumları, sadece ders alınan ve ders anlatılan mekanlar değildir. COVID-19 Salgını döneminde de kampüs ortamına, akran ilişkilerine, sosyal ve kültürel faaliyetlerin eksikliğinin olumsuz yönlerine hepimiz şahit olduk. Yükseköğretim, gençlerimize araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile “gönüllülük faaliyetleri” dahil sosyal ve kültürel faaliyetler ile spor faaliyetleri açısından da imkân sağlamalıdır. Kampüs yaşamının her türlü olanağı değerlendirilmelidir. Nitelikli lisansüstü öğrencilerin de farklı alanlarda kazanımları için uygun ortamlar oluşturulmalı, akranlarıyla çalışmalarını, kulüp faaliyetleri, sanat ve spor aktiviteleri, akademik ve idari personelle birlikte kampüs hayatı önemsenmelidir.

Fiziki alanlar, kütüphane alanları yükseköğretim kültürünün gelişmesine olanak sağlayıcı olmalıdır. Öğretim üyelerinin kampüste bulunması, ders dışı öğretim üyesi- öğrenci iletişimini ortaya koyabilecek alanlar oluşturulması, üniversite ortamlarımızın zenginleştirilmesi için çeşitli vizyoner hedefler konmalıdır.

Hep beraber veriler üzerinden değerlendirdiğimizde halen pek çok üniversitemizin asgari kriterleri bile karşılayamadığını müşahade etmekteyiz. Özellikle yüksek oranda öğrenci gelirleri ile sürdürülen ve herhangi bir akarı olmayan üniversitelerde bu gelirlerin öğrenciye ve akademik ortamda nitelikli bir yükseköğretim sürecine dönüştürülmemesi kamu zararı oluşturmaktadır. Bunun bilinciyle düzenlemelerimizi yapmalıyız.

Vakıf mütevelli heyet başkanları ve rektörlerle, ayrıca Yükseköğretim Denetleme Kurulu üyeleri ve devletin diğer ilgili kurumlarının temsilcileriyle müzakereler yapıyor ve daha nitelikli bir ekosistemin oluşması için çaba sarf ediyoruz. 2019-2020 eğitim öğretim döneminde 72 vakıf yükseköğretim kurumu olağan denetime tabi tutulmuş, 457 yaptırım/ müeyyide uygulanmış, yapılan düzeltmeler sonucu 74 müeyyide ise kaldırılmıştır. Olağan denetim süreçleri, kurumlarımız açısından önemli bir dış değerlendirme olmakta ve geliştirmeye açık

yönlerini ortaya koymaktadır. Nitekim 2016-2017 dönemine ait denetimlerde daha önceki yıllara ait 149, 2017-2018 döneminde 230, 2018-2019 döneminde ise 274 müeyyide kurumların ilgili konulardaki düzeltmeleri sonucu kaldırılmıştır.

Bu süreçte standardizasyonu sağlamak üzere mevzuat düzenlemelerinin yapılması da yol gösterici olmuştur. Mali hususlarda halen yapılması gereken düzenlemeler vardır. “Toplum yararına çalışmayı ilke edinen kuruluş” olarak tanımlanan “vakıf” kelimesine ve mevzuatına uygun olarak yürütülmesi gereken vakıf yükseköğretim kurumları, kamu tüzel kişiliğine sahiptirler ve Anayasası’nın 130 uncu maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa dayanılarak hazırlanan Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre “kazanç amacı güdemezler”. Bilindiği üzere vakıf yükseköğretim kurumlarının ana gelir kaynakları kurucu vakfın katkıları ve öğrenci gelirleridir. Maalesef sistemde yer alan kurumların pek çoğunun bunların dışında düzenli bir akarı bulunmamaktadır. Vakıf katkısı da sınırlı olmakta, üniversite ilk lisans mezunlarını verdikten sonra zorunlu %20’lik cari gider katkısı da ortadan kalkmaktadır.

Öğrenci gelirleri, eğitim ve öğretim süreçlerinin sürdürülebilmesi, öğrencilerin kulüp çalışmalarının desteklenmesi, Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi ve her açıdan kampüs hayatının nitelikli bir üniversite mezunu yetiştirebilmek için uygun bir ortam haline getirilmesi için katkı sağlayabilir. Üniversitelerin kendisini şehir ya da kampüs üniversitesi olarak tanımlamasına bakılmaksızın öğrencilere sundukları olanaklar geliştirilmelidir. Vakıf katkısı olmaksızın bir üniversitenin ayakta kalabilmesi ise özellikle genç vakıf üniversitelerinde, giderler kontrol altına alınmadan mümkün değildir. Bu yüzden gelirlerin farklı başlıklarda kaynak aktarımı ile çıkarılmasına zemin teşkil eden durumlara müdahale edilmektedir. Sosyal ve kültürel faaliyetlerin arttırılması, kütüphane alanlarının ve imkanlarının geliştirilmesi, Ar-Ge bütçelerinin de arttırılması istenmektedir.

Yine Vakıf yükseköğretim kurumlarının kendi misyonları çerçevesinde gönüllülük faaliyetlerine önem vermeye başlamış olması, gençlerin özgüvenlerine katkı sağlayacak çalışmalarda yer almalarını da desteklemek üzere Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu arasında yapılan protokol ile desteklenen Genç Ofislerin kurulmaya başlanmış olması da kampüs yaşamında sağlanan olanaklar açısından sevindiricidir.

Tıp fakülteleri için önemli bir husus olarak 2020 yılında yapılan Kanun düzenlemesi ile tıp fakültesi bulunan tüm vakıf üniversitelerinin eğitim ve öğretime başlaması yahut devam edebilmesi için asgari koşullara, kendi bünyesinde ve mülkiyetinde bir hastanesinin olması koşulu getirilmiştir. Bununla birlikte halihazırda devam eden afiliasyonlar da bulunmaktadır. Esasen, mevcut mevzuata göre kontenjan sayısına göre afiliasyon yapılabilmesine olanak devam etmektedir. Yani, tıp fakültesi eğitimi için gerekli olan hasta sayısını ve hasta çeşitliliğini sağlayabilmek için kendi hastanesinin yanı sıra mevzuat çerçevesinde yatak sayısına göre bir hastane ile de afiliye olunabilmektedir. Henüz kendine ait hastanesi bulunmayan tıp fakültelerinde, kontenjan sayısına göre öğretim üyelerinin sayı ve dağılımları, tıp fakültesi eğitiminin o üniversitedeki genel durumu ve tüm diğer hususlar birlikte değerlendirilerek en fazla iki hastane ile afiliyona izin verilebilmektedir. Bu hastanelerde mutlaka eğitim ve öğretimin, klinik pratik uygulamaların yapılabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması elzemdir. Yapılan yerinde incelemelerde maalesef tıp eğitiminin ve öğrencilerin ikinci planda kaldığını tespit ettiğimiz yerler mevcuttur. Özellikle lisansüstü eğitimde uzmanlık öğrencilerinin eğitiminde akran eğitiminin olmaması, yeterli vaka müdahalesine izin verilmemesi, daha çok gözlemci olarak yer almaları sorun olarak bildirilmektedir.

Vakıf üniversitelerimizin kendilerine ait hastaneleri ve afileye hastanelerinde mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerilerini dinleyeceğimiz bu alıştayımızın verimli geçmesini temenni ediyorum, başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Erol zvar
Yükseköğretim Kurulu Bařkanı
Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Tıp ve Sağlık Eğitimi Bağlamında Üniversite
Hastaneleri alıştayı
16 Kasım 2021, Yükseköğretim Kurulu Konferans Salonu